

DOMMEDAGSVISIONER

Under titlen Dommedagsvisioner afholder Rundetaarn fra 5. december 1999 til 27. februar 2000 en udstilling i Rundetaarns biblioteksal.

Med udgangspunkt i syv almenkendte beretninger fra Bibelen vil vi skabe en udstilling om menneskets angst for udslettelse – og dets håb om redning og lykke gennem tiden.

Beretningerne om Skabelsen, Uddrivelsen, Brodermordet, Syndfloden, Det Store Dyr i Åbenbaringen, Den Yderste Dag og Den Syvende Himmel er valgt fordi de har almen gyldighed – og fordi de rejser spørgsmål der afspejler menneskets grundvilkår fra skabelse til udslettelse.

Udstillingen rækker videre end Dommedag. Derfor indeholder de valgte beretninger aspekter der udover at afspejle Dommedag og dens ødelæggelser også viser menneskets håb om en bedre verden.

De syv beretninger er samtidig valgt fordi syv er et helligt tal. Ved at bruge dette tal knytter vi udstillingens opbygning og indhold til årtusinders tradition om at benytte syvtallet som overordnet princip.

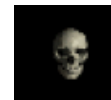
For at illustrere beretningernes almene gyldighed for det moderne menneske, behandler vi dem udfra forskellige indfaldsvinkler.

En teologisk indfaldsvinkel fordi Dommedag er et af de vigtigste begreber i kristendommen. En naturvidenskabelig indfaldsvinkel fordi denne tolkningsmodel er med til at give Dommedag en anden dimension ved at introducere rationelle forklaringer.

Det er i spændingsfeltet mellem naturvidenskab og teologi at udstillingen rejser eksistentielle spørgsmål- og dermed viser spændvidden i beretningerne.

Igennem tiden har opfattelsen af Dommedag og forestillingerne om tidens ende ændret sig. For at kunne forstå denne udvikling betragter vi endvidere de syv beretninger udfra en idehistorisk vinkel.

Hver af udstillingens syv sektioner tager afsæt i en beretning, eller myte om man vil, og kommer med forskellige tolkninger af denne. Tolkningerne sættes op mod hinanden for at vise spændvidden i myterne, der kan tolkes forskelligt alt efter hvilke øjne man ser med.

[UDSTILLINGS
PLAN.](#)

[Andres mening
om
Dommedag.](#)

[Forudsigelser
om Dommedag
\(engelsk\)](#)

[Foredrag
i udstillingen](#)

[Koncerter
i udstillingen](#)

[Film-
festival](#)

[Naturvidenskab
og Dommedag](#)

[Teologi
og Dommedag](#)

[Sten fra
rummet](#)

[Udstillingens
redaktion](#)

For eksempel er der en tilsyneladende lighed mellem den teologiske opfattelse af syndflodsmyten og de naturskabte katastrofer vi ser, det er begge syndfloder - men i modsætning til den teologiske forståelse, hvor syndfloden rensner jorden for ondskab, hvilket umiddelbart er positivt- oplever vi mennesker naturskabte katastrofer som meningsløs ødelæggelse. På samme måde er krig og retfærdighed umiddelbart to uforenelige størrelser og alligevel tales der om retfærdig krig.

Det er i spændingsfeltet mellem det gode og det onde at ligheder bliver til modsætninger og modsætninger bliver til ligheder. Udstillingen viser denne dualitet.

Ved at opstille disse modsætninger pirres nysgerrigheden - og herigennem får man mulighed for at reflektere over deres eget liv og eksistens. Udstillingen præsenterer derfor ikke færdige meninger og absolutte sandheder, men overlader det til udstillingsgæsten selv at reflektere over udstillingen.

Udstillingens hovedtema "Dommedag" retter sig naturligt imod en bred voksende målgruppe. Men samtidigt indeholder udstillingen elementer, der henvender sig direkte til børn og unge. Der vil være rundvisninger i udstillingen, der tilrettelægges efter deres interesser, og i et afsnit af udstillingen kan mindre børn udfolde sig kunstnerisk.

I tilrettelæggelsen af udstillingen og dens indhold tager vi ligeledes i betragtning at Rundetaarn hvert år besøges af mange tusinde turister. Derfor vil der i udstillingen være plancher og tekster på engelsk. Ligeledes kan engelsktalende hente yderligere informationer fra en computer i udstillingen. Udstillingens scenografi og opbygning skal sammen med indholdet udfordre publikum.

Som et vigtigt element i formidlingen af udstillingens indhold vil vi bruge internettet. Vi giver publikum mulighed for orientere sig i de fulde tekster fra foredrag samt at besøge relevante steder på nettet. Der bliver adgang til nyhedsgrupper for Dommedagsvisioner, hvor publikum og andre interesserede på nettet kan bidrage med kommentarer og refleksioner.

Udstillingen kan opleves selvstændigt, men tjener derudover som inspiration for andre aktiviteter. Indholdet i sektionerne er tilrettelagt på en sådan måde at de fungerer som afsæt for de foredrag og koncerter, der skal foregå i udstillingsperioden.

I centrum for udstillingen med de syv sektioner finder vi den sorte boks. Den er faldet ned midt i udstillingen ved et flystyrt.

Den sorte boks er et udtryk for livets skrøbelighed. For den personlige Dommedag. I centrum af boksen er der en flight-recorder med lydoptagelser af kommunikationen i cockpittet.

Rundt om denne er opbygget en sort boks, hvor der på ydersiden er ophængt teksten til den centrale kristne Dommedagsvision, Johannes Åbenbaring, illustreret med Dürers berømte træsnit. Johannes Åbenbaring danner rammen om hele udstillingen. Det er den centrale tekst vedrørende udstillingens vision om Dommedag.

Skabelsen

Omkring ti mia. år efter Universets begyndelse er de første galakser for længst dannet og de første generationer af stjerner er udslukkede.

Et sted i vor galakse falder en stor sky af støv og gas sammen, og inde i den dannes det varme område der senere bliver vor Sol. Omkring den unge Sol er en skive af støv hvor partiklerne begynder at klumpe sammen.

Klumperne vokser til småplaneter samtidig med at rummet omkring Solen bliver rensset for støv. Tæt på Solen er der så varmt at kun stenagtige småplaneter kan dannes. Længere væk dannes småplaneter af letfordampelige stoffer. Småplaneterne samles til sidst til få større planeter i stabile baner, som vi kender dem i dag.

Biblens skabelsesberetning Bibelen indledes med en fortælling om skabelsen. Gud taler og bestemmer, hvad der skal blive til. Midt i kaos skabes orden, lys og mørke skilles ad. Mennesket bliver til som mand og kvinde, og de anbringes midt i naturen.

Det første afsnit i Bibelen bæres af en rytme, som høres, når man læser det højt. Det lyder som en lovsang til Guds ære. Naturen og menneskets liv opfattes fra begyndelsen af som godt. Det slås fast med de afsluttende ord: "Gud så alt, hvad han havde skabt, og han så, hvor godt det var. Så blev det aften, og det blev morgen, den sjette dag".

I nordisk religion begynder skabelsen med, at luften fra det iskolde nord mødes med en ildverden fra syd. Heraf dannes jætten mir og koen Auþhumbla. mir bliver senere slået ihjel af Auþhumblas afkom, og af liget skabes jord og himmel.

I den japanske religion Shinto står guden Izanagi og gudinden Izanami på himmelbroen, og stikker et spyd ned i havet. Herved dannes en ø, hvor de to guder stiger ned, og i deres elskov avler de øer, lande og guddomme.

Flere religioner fremstiller verdens tilblivelse som en adskillelse af et elskende par, f.eks. Mauri (New Zealand) og Ægyptisk religion.

I ufo-kulten Ra'l-religionen mener man, at videnskabsmænd fra det ydre rum har skabt mennesker og dyr som led i deres videnskabelige eksperimenter.

Uddrivelsen

Side om side med lovprisningen af Guds skaberværk findes fortællingerne om syndefaldet og uddrivelsen af paradiset. Menneskets tilværelse er ikke entydig. Den præges af glæden over det skabte, men også af en glemsomhed over for skaberen og hans vilje. Syndefaldet betyder at det ubekymrede forhold til naturen går i forfald; tilbage bliver kampen for at overleve og videreføre slægten. Erindringen om Paradis lever videre som en smuk drøm om den store harmoni.

Uddrivelsen af fællesskabet sker også på et mere konkret plan i skolegården og på arbejdspladsen, hvor svage og anderledes personer mobbes ud af fællesskabet, uden at nogen tør sige fra af frygt for selv at blive offer.

Kampen for at overleve fører til dannelsen af forskellige samfundsformer. I vores samfund prøver vi at sørge

for at produktionen og den materielle vækst er stor nok til at der er nok til alle.

Samfundets produktion skal fordeles så "få har for meget og færre for lidt". Tankegangen ligger bag den skandinaviske ide om "Folkehjemmet" med velfærd for alle, der tilhører nationen. I Danmark falder nogle mennesker dog igennem det sociale sikkerhedsnet. Det danske samfund søger gennem sociallovgivningen at begrænse konsekvensen af den sociale uddrivelse.

Et konkret eksempel på det er den såkaldte Bistandslov, der er en del af grundlaget for diskussionen om velfærdssamfundet.

Brodermordet

Den bibelske fortælling om Kain og Abel handler om det onde, mennesker gør mod hinanden.

Den lurende misundelse driver Kain til at slå sin bror ihjel. Efter drabet forsvarer Kain sig over for Gud med spørgsmålet: "Skal jeg vogte min bror?" Svaret er givet. Mennesket er forpligtet over for Gud og over for sit medmenneske og kan ikke ustraffet handle som det falder ham ind.

Når mennesker giver efter for misundelsen, bliver deres handlinger onde. Det er menneskets eget valg, der fører til overgreb og mord. Det er menneskets eget ansvar, når det følger sine onde indskydelser. Den bibelske fortælling om Kain og Abel handler om det onde, mennesker gør mod hinanden.

Den lurende misundelse driver Kain til at slå sin bror ihjel. Efter drabet forsvarer Kain sig over for Gud med spørgsmålet: "Skal jeg vogte min bror?" Svaret er givet. Mennesket er forpligtet over for Gud og over for sit medmenneske og kan ikke ustraffet handle som det falder ham ind.

Når mennesker giver efter for misundelsen, bliver deres handlinger onde. Det er menneskets eget valg, der fører til overgreb og mord. Det er menneskets eget ansvar, når det følger sine onde indskydelser.

Syndfloden

Menneskelig ondskab og fællesskabets opløsning har følger for naturen og kosmos. Det kommer frem i den bibelske fortælling om den store vandflod, som ødelægger både kultur og natur. Kun få mennesker og en lille del af naturen reddes. Meningen med historien er ikke, at naturkatastrofer eller ulykker skal opfatte som en velfortjent straf. Fortællingen skildrer Guds reaktion på den menneskelige ondskab og slutter med et løfte: "Så længe jorden står, skal såtid og høsttid, kulde og varme, sommer og vinter, dag og nat ikke ophøre". Gud sætter regnbuen på himlen som et tegn på sin omsorg for livl områder hvor der kan forekomme oversvømmelser, finder man ofte myter, der knytter sig til netop denne form for naturkatastrofe.

Vi er 6 milliarder mennesker. Det præger den jord vi lever på. Rundt om på kloden finder vi spor af store kulturer, der byggede byer og omformede hele landskaber for tusinder af år siden. Men nu er vi i færd med at forandre hele kloden.

På kun fyrrer år er jordens befolkning fordoblet og produktionen firedoblet. Det giver sig udslag i selv de fjerneste afkroge af verden.

Det store dyr

"Dyret fra havet" og "dyret fra jorden" bruges i Johannes åbenbaring som billeder på onde kræfter, som har samlet sig i bestemte politiske systemer, og deres herskere. De samtidige løsere vidste, hvilke politiske forhold, der var tale om. Bogen tilbød de første kristne en forståelse af de umenneskelige forfølgelser og grusomme krige med denne fortolkning af historien som en valplads for modstridende kræfter.

Over hele verden har folk forsøgt at sætte ord og billeder på det ukendte.

Det ukendte personificeres ved eksisterende dyr, rene fantasivæsner eller sammensætninger af dyr og mennesker.

Det måske mest kendte fantasivæsen, dragen, har kulturelt vidt forskellig symbolværdi. I stasien er dragen symbol på de gode kræfter, og bringer lykke, hvorimod den i de vestlige kulturer traditionelt set er symbol på det onde - en fjende for guder og mennesker. I den typiske fortælling foregår en kamp mellem dragen og en

helt, hvor dragen dræbes, og helten dermed frelser verden. I nordisk mytologi finder vi både Fenrisulven og Midgårdsormen, hvis onde kræfter skal holdes nede. Odins ottebenede hest, Sleipnir, er derimod et fantasidyr med positive egenskaber. En hest med ekstraordinære evner ses også i græsk mytologi med den bevingede hest Pegasus. I moderne tid er ufoer og "marsmand" brugt som symbol på det ukendte, og fortolkes både positivt og negativt.

Den yderste dag

Salmernes bog i Det gamle Testamente taler om Gud som en konge, der sørger for ret i sit folk ved at tage sig af de nødlidende og straffe forbrydere. Når de senere bibelske skrifter skildrer Dommedag fastholdes forestillingen om den guddommelige retfærdighed.

Jesus opmuntrer sine disciple ved at henvise til den yderste dag, hvor de, der forfølges og sidder i fængsel, befries: "... når disse ting begynder at ske, så ret jer op og løft jeres hoved, for jeres forløsning nærmer sig". I kirkens historie har der været en spænding mellem to forståelser af Dommedag. I store dele af kristenheden har man holdt fast på, at "de sidste tider" er indtruffet med Kristi opstandelse, og vi ser frem til dommens øjeblik, hvor Jesus Kristus som Guds konge kalder levende og døde frem for sig. Denne begivenhed indebærer en altomfattende fornyelse af skabelsesværket. Der er intet ondt længere, og glæden over Guds gerninger har ingen grænser.

En konventionel krig kan bogstaveligt talt bombe udviklingen mange år tilbageen kernevåbenkrig kan betyde jordens udslættelse. Det er ikke kun på grund af våbnenes direkte ødelæggelser, at livet kan bringes til ophør. Strålingen og den atomvinter, der vil følge pga. støv hvirvlet op i atmosfæren, vil dramatisk ændre livsbetingelserne på Jorden.

Ved de to A-bomber mod Hiroshima og Nagasaki i august 1945 blev der dræbt over 100.000 mennesker. Antallet af hårdt sårede var endnu større og ofrene lider stadigvæk af følgesygdommene fra den radioaktive stråling.

Efter sprængningen af de første brintbomber i 1952 og det efterfølgende rustningskapløb var der nok bomber til at Jorden kunne ødelægges mange gange.

Den syvende himmel

Efter Dommedag kommer en ny himmel og jord. En ny tidsalder opstår, hvor de destruktive kræfter er borte, og Paradiset er en realitet. Med udgangspunkt i myten om den syvende himmel skildrer sektionen hvorledes skiftende tider og epoker har opfattet kristendommens paradisforestillinger, og hvilke konsekvenser det har haft.

I mennesket ligger der en længsel efter en retfærdig verden.

Den kommer til udtryk i politiske, ideologiske og religiøse visioner om paradiset på jord.

Skabelsen

I denne sektion præsenteres man indledningsvis for kristendommens skabelsesmyte. Ved siden af den finder man en teologisk og perspektiverende tolkning af indholdet i denne myte, der viser mytens betydning for det enkelte menneskes naturopfattelse. I tilknytning hertil finder man eksempler på skabelsesmyter fra andre kulturer, der illustrerer det universelle aspekt i skabelsen. Myterne afspejler ofte disse kulturers opfattelse af naturen omkring dem. Et eksempel på dette er skabelsen som den overleveres af indianerne.

Her overfor optræder den naturvidenskabelige opfattelse af skabelsesprocessen. Med den naturvidenskabelige tankemådes gennembrud i forrige århundrede opstod der et tilsyneladende uforeneligt modsætningsforhold mellem teologi og naturvidenskab. Det kom bl.a. til udtryk i diskussionen om verdens alder. Der er eksempler på forskellige former for datering, bl.a. almanakker. Derudover inddrager sektionen darwinismen.

I dag har mennesket opnået mere indsigt i skabelsesprocessen og er istand til at fremstille nøjagtige kopier af levende væsener. Dette aspekt bliver ligeledes behandlet i denne sektion.

Sektionens afsnit:

- Kristendommens skabelsesmyte
- Andre kulturers skabelsesmyter
- Den naturvidenskabelige skabelsesmyte
- Universets alder og diskussionen om den
- Mennesket blander sig i skabelsesprocessen

Sektionens indledende bibelcitater:

- " I begyndelsen skabte Gud himlen og jorden..."(1.Mos. 1, 1)
- "Gud skabte mennesket i sit billede...i Guds billede skabte han det, som mand og kvinde skabte han dem...(1.Mos 1, 26-27)

Sektionens oplevelses-ø:

- Chimpanser
- Adam og Eva

Sektionens kunst:

Michelangelos "Skabelsen", der illustrerer menneskets ærbødighed overfor skaberkræften. Overfor denne stilles Joseph Wright's billede "Experiment with the Air Pump", som et eksempel på naturvidenskabmandens nysgerrighed. Disse to billeder er valgt fordi de illustrerer spændingen mellem den teologiske og naturvidenskabelige opfattelse af skabelsen.

Undergangsscenerier naturvidenskabeligt set

Forudsigelser

Naturvidenskaben bygger på observationer (som flere har tilfælles og som kan kontrolleres) og på eksperimenter. Den erfaring der hermed fås bliver så systematiseret og formuleret, derpå kan den viden, der er opnået, bruges til at forudse hvordan naturen vil opføre sig.

Med hensyn til Dommedag har menneskehed ingen erfaringer og eksperimenter kan af gode grunde ikke udføres, så forudsigelser kan ikke laves. Dog kan der, f. eks. på grundlag af antallet af legemer i Solsystemet og Jordens tværsnit, gives et bud på, hvor mange millioner af år der er imellem, at vi rammes af et legeme af en given størrelse; men om det sker i morgen eller om 100 mio. år kan der intet siges om.

Det er dog muligt at opstille forskellige scenarier som vil gribe stærkt forstyrrende ind på livet her på Jorden og det er gjort nedenfor.

Universets undergang (Sky & Telescope aug. 98)

Den måde Universet vil gå under på afhænger af dets gennemsnitsmassefylde, hvis den er tilstrækkelig stor ($> m_0 \sim 3$ Brintatomer/ m^3) vil rummets nuværende udvidelse stoppes af gravitationen og rummet vil begynde at falde sammen og ende i et punkt med uendelig energitæthed og dermed ophøre med at eksistere, "Big Crunch". Da Universet i dag udvider sig må det være "ungt", og der må være mindst 50-100 mia. år til "The Big Crunch". Et Univers med denne egenskab kaldes et lukket univers.

Hvis gennemsnitsmassefylden er lav (dvs. $< m_0$ eller $= m_0$) vil Universets egen masse ikke kunne stoppe udvidelsen og denne vil fortsætte uendeligt (ordet uendeligt betyder i denne forbindelse uendeligt). Det betyder ikke at vi med sikkerhed kan sige hvordan Universet vil se ud om rigtig mange år, for vor erfaringer med stof er begrænset af de ca. 15 mia. år Universet hidtil har eksisteret, f.eks. vil en henfaldstid på 1 mia. mia. x Universets nuværende alder for protoner betyde at stof, som vi kender det ikke vil findes mere til den tid (protonens henfald er dog ikke påvist eksperimentelt, men indgår i nyere teorier for hvad stof er). Men allerede længe før, når Universet er blevet 1000 gange ældre end nu, vil alle stjerner være udbrændt, og senere vil deres degenererede aske (samt hvad der måtte være af planeter) være diffunderet væk fra galakserne og ud i rummet, de vil være jævnt fordelt i den tids meget større Univers. Alle målinger tyder på at Universets gennemsnitsmassefylde er ca. 25% af m_0 , derfor er det den sidste mulighed som er sandsynlig. Det kaldes et åbent univers.

Solens undergang (Sky & Telescope maj 94, Sci. Am. Sep. 98)

Solen er en typisk (ret lille) hovedseriestjerne, som for 5 mia. år siden begyndte sit stjerneliv. Mens en stjerne er i hovedserien vokser dens lysstyrke langsomt, Solen lyste i Jordens barndom ikke så kraftigt som nu. Om ca. 6-7 mia. år vil Solen have brugt sit sidste brændstof og dermed forlade hovedserien for at leve $\frac{1}{2}$ mia. år som rød kæmpestjerne. En rød kæmpe udsender både meget energi, som vil smelte Jordens overflade, og udsende en kraftig stjernevind, som vil blæse Jorden ud i en større bane. Efter at have været rød kæmpe vil Solen udvikle sig til en hvid dværgstjerne uden indre kerneenergiproduktion. Den vil derfor ende som en sort slagge. Solen kan gå under før, hvis den rammes af en anden stjerne, muligheden kan ikke udelukkes, men chancen er umådelig lille da stjernerne er meget små sammenlignet med afstandene mellem dem. Statistisk set er Solen i løbet af de sidste 5 mia. år blevet passeret af én stjerne i afstanden 900 gange Jord-Sol afstanden, en passage som end ikke ville genere planeternes baner.

Jordens undergang

Bortset fra smeltningen, som er nævnt ovenfor, er det eneste som kan ødelægge hele Jorden en træffer af et himmellegeme med masse som Mars og en typisk planetastighed. Et hit af denne art er en af forklaringerne på dannelsen af Månen, men det skete på et tidspunkt hvor solsystemet var fyldt med småplaneter og chancen for at blive ramt større end 0. En træffer vil udløse energi nok til at smelte jordoverfladen og dannelse af en ny dobbelplanet (som Jord-Måne). I dag er de største himmellegemer vi vil kunne rammes af, planetoiderne, de er for små til at splitte Jorden, den største er ca. 1000 km stor, og det er for lidt.

Livet på Jordens undergang (Sky & Telescope maj 94)

Som nævnt ovenfor udsender Solen mere og mere energi, allerede om 1,1 mia. år vil Jordens overflade være så varm at liv ikke vil kunne eksistere, da vandet vil være kogt væk. Om livet til den tid er i stand til at flytte til andre kloder (f.eks. Mars) vides ikke, men hvis vi tænker tilbage på hvad liv var for 1,1 mia. år siden (mikroskopiske havdyr, fastlandet var goldt) og forestiller os en lignende udvikling i de næste 1,1 mia. år er næsten alt muligt.

Større dyrearters (bl.a. menneskets) undergang

En "beskeden" energiudladning på Jordens overflade vil kunne fylde atmosfæren med så store støvmængder at Jordens overfladetemperatur falder drastisk, fødekæder vil stoppe og alle højere dyrearter, som er mest sårbare, vil uddø. Af udefra kommende muligheder kan nævnes planetoide og især kometnedslag og af indefra kommende muligheder kan voldsom vulkansk aktivitet over store dele af Jorden være en mulighed.

Vi ved at flere gange er mange dyrearter uddøde på få mill. år, samtidig må Jorden blive ramt en gang imellem af især kometer, så spørgsmålet er i dag ikke om vi bliver ramt men hvornår. Med en "beskeden" energiudladning er i denne forbindelse tænkt på en træffer af en komet med en størrelse på 5-10 km. Hyppigere bliver vi ramt af mindre kometer, som f.eks. Tunguska hændelsen i 1908, men denne hændelse svarede kun til en middelsvær Brintbombe og havde derfor kun lokal betydning. Hvis det var sket i København var byen selvfølgelig forsvundet, men resten af verden var fortsat.

Kometer (Sci. Am. Sep. 98)

De findes især i Oort skyen, det er et område ca. 40000 gange længere fra Solen end Jorden hvor der, for at forklare hyppigheden af kometer, må befinde sig seks mill. mill. kometer, deres samlede masse er dog kun fyrrer gange Jordens. I den afstand fra Solen har de omløbstider på millioner af år og udgør ikke nogen fare for os. Men deres baner kan forstyrres på forskellige måder og sende en byge ind mod det indre solsystem, hyppigheden af kometnedfald vil vokse 300 gange og det vil vare et par mill. år. Af begivenheder der kan afstedkomme en byge kan tænkes:

1. En forbigående stjerne. Statistisk set vil en stjerne passere Solen i en afstand af 10000 gange Jordens solafstand hvert 36 mill. år. Den næste stjerne der passerer er Gliese 710, en rød dværgstjerne, som passerer os i afstanden 70000 gange Sol-Jord afstanden om 1,4 mill. år, det vil forøge hyppigheden af kometer i vort hjørne af Universet med 50%.
2. Tidevandskræfter fra massekoncentrationen i Mælkevejens plan kan også forstyrre kometerne og sende dem ind mod os.
3. I Mælkevejen er store brintskyer med masser på op til 1 mill. solmasser, når solsystemet passerer en sky vil dens masse forstyrre kometbanerne og kunne sende dem mod os. Skypassager sker gennemsnitlig med 400 mill. års mellemrum

I dag tyder det på at 1. og 3. grund især bidrager til kometbygerne og at de bidrager lige meget.

Nærjords planetoider (Sky & Telescope juni 98)

Man anslår at ca. 9000 sten med en størrelse på over ½ km er i kredsløb, som bringer dem tæt på Jorden. Man kender i dag 350 af dem. Statistisk skulle vi rammes hvert 40000 år, men de mindre sten vil "kun" kunne udrydde en del af menneskeheden, resten vil få infrastrukturen ødelagt og så at sige skulle starte på en frisk.

Da jorden er dækket af vand vil et nedslag sandsynligvis ske i oceanet, det vi medføre store flodbølger (2-3 km høje) som vil skylle alt nærmere end 200 km fra kysten væk, men det er desværre netop i disse egne de fleste bor.

Vulkaner

Af vulkanske begivenheder tænkes på virkelig voldsomme, ikke på mindre katastrofer som Thera (som udslettede store kystområder i Middelhavet (omkr. 1300BC) eller Krakatau i 1880'rne.

Menneskeskabt undergang

En global atomkrig står (eller stod indtil for få år siden) for mange som en undergangsmulighed. Det er da også rigtigt, at hvis alle våben bliver fyret af på en gang, vil det svare til den energiudladning et komettræf vil svare til. Men at få koordineret en fælles eksplosion er ikke nogen enkel sag, og de stater, der ejer A-våben, vil nok ikke kunne samarbejde om udryddelsen af alle. En mere realistisk mulighed ved en global atomkrig er at mange våben vil ødelægges inden de kan bringes til eksplosion.

Økologisk undergang

Vi mennesker påvirker (ligesom alle levende væsner) vore omgivelser, vil vor påvirkning kunne

blive så kraftig, at vi selv ødelægger mulighederne for en fremtid? Svaret må nok være at vor globale miljøpåvirkning er begrænset sammenlignet med andre faktorer. Vi kan muligvis ændre fordelingen af regn og tørke og dermed hvor vi kan leve, ændringer som er sket tidligere og er efterfulgt af folkevandringer. På kort sigt er der store omkostninger ved miljøændringer, men at bruge ordet undergang vil være en vild overdrivelse.

Pest

Vi har erfaringer med pestepidemier, en af de værste var "den sorte død", men selv om der i dens kølvand opstod flere dommedagsbevægelser (flagellanter o.l.) udryddede den "kun" 1/3 af Europas befolkning, og store områder gik ram forbi. En af grundene til at denne dødelige pest ikke dræbte flere var nok at sygdommen forløb hurtigt og dermed nedsatte chancen for at overføre smitte.

Man kan vel forestille sig en dødelig pest med stor smitte, men med langsomt sygdomsforløb (som AIDS), og dermed voldsom sygdomsoverførsel, men indtil nu har der aldrig været en sådan pest, så erfaringen siger, at det nok ikke sker.

Møde med fremmede kulturer

Mange tror i dag på intelligent liv andre steder i Universet end her på Jorden. Når man tænker på solsystemets ikke særlig specielle placering i Universet, er der heller ikke noget der taler imod at forhold andre steder skulle umuliggøre en opståen af intelligens. Men om liv udvikles er en naturlov eller et tilfælde er indtil videre en trossag, vi har ingen observationer der viser noget om sandsynligheden. Selv med de mest "optimistiske" syn på intelligent liv andre steder fås afstande til det, som gør kontakt næsten umulig. Så sandsynligheden for at vi bliver "fundet" er meget lille. Hvis det sker, er resultatet svært at spå om, selvfølgelig har vi kendskab til møder mellem forskellige menneskekulturer i nyere tid, ingen af dem har dog betydet udslættelse (der er stadig indianere i Amerika, selvom deres kultur er ændret radikalt). Hvad der måske er mere relevant at sammenligne med, er vor races opståen og møde med den foregående neanderthalkultur, her medførte mødet en udslættelse af hvad der var. Hvis Jorden er et passende sted for en udenjordisk kultur at slå sig ned, er en udslættelse af mennesket vel uundgåelig.

Efterskrift, Dommedag brugt som økonomisk løftestang

Ikke kun i Oldkirken, hvor troen på en snarlig dommedag fik mange til at ofre alt (til kirken) for deres frelses skyld, og i middelalderen hvor dommedagsbilleder fik mange til at købe aflad, men også i dag bruges dommedagsscenarier til at skaffe penge fra offentligheden til specielle formål. Skal komet- og asteroidebaner kortlægges, og skal et globalt forsvar etableres? Hvis ja, vil det skaffe mange penge til astronomien og den, efter murens fald, skrantende bombe- og raketindustri.

Skal der forskes mere i vulkanisme og Jordens indre dynamik? Hvis ja, vil det skaffe mange penge til geologien.

Skal der forskes mere i menneskets påvirkning af miljøet? Hvis ja, vil det skaffe mange penge til økologiske bevægelser, biologer og metrologer.

Skal der forskes mere i pestagtige epidemier? Hvis ja, vil det skaffe mange penge til medicinalindustrien.

Skal der forskes mere i udskiftningen af to nitaller med to nuller? Hvis ja, vil det skaffe mange penge til computerindustrien.

O.s.v. o.s.v.

Der er dog ingen tvivl om, at de der truer med dommedag, lige fra kirkefædre til drivhusgasprofeterne, selv tror på deres argumenter.

Erling Poulsen 26. september 1999

Foredrag i Dommedagsudstillingen

torsdag
6/1 -2000
kl. 20 - 21:30

Ødelæggelsen fra Rummet

ved Ph.d. Anja C. Andersen

Om faren for at Jorden udslættes ved et sammenstød med en asteroide eller meteor

onsdag
12/1 -2000
kl. 17 - 19

Dommedag fra en teologisk synsvinkel

ved pastor Palle Dinesen

Det gamle Testaments forventninger om Guds indgriben - med særlig vægt på profeternes forkyndelse.

onsdag
19/1 -2000
kl. 17 - 19

Dommedag fra en teologisk synsvinkel

ved pastor Palle Dinesen

Jesu tale om Guds rige og "de sidste tider" - belyst ud fra evangelierne i Det nye Testamente.

torsdag
20/1 -2000
kl. 20 - 22

Fremskridt - et nyt årtusinde

ved Peter Engberg

Peter Engbergs nyeste film "Fremskridt - Et nyt årtusinde" vises. Filmen er en opdagelsesrejse på jagt efter det virkelige fremskridt, hvori nogle af vor tids mest respekterede personligheder, som Thor Heyerdahl, Dalai Lama, Michail Gorbatsjov og Peter Høeg, ser på hvor vi er på vej hen. Derefter oplæg til dialog ved Peter Engberg.

onsdag
26/1 -2000
kl. 17 - 19

Dommedag fra en teologisk synsvinkel

ved pastor Palle Dinesen

Johannes Åbenbaring med dets syner af dommen og det nye Jerusalem.

torsdag
27/1 -2000
kl. 20 - 22

Menneskehedens sidste dage

ved Henrik Jensen

total krig og kulturtab i det 20. århundrede.

torsdag
den 3/2 - 2000
kl. 19.30

Hvordan skaber vi fred og forsoning efter Kosova konflikten?

ved Forsker Kerstin Schultz (Center for Freds- og Konfliktforskning)

Kerstin Schultz fortæller med udgangspunkt i erfaringer fra det tidligere Jugoslavien og fra sandhedskommissionens arbejde i Sydafrika om perspektiver for forsoning og fred i en verden hvor antallet af krige og konflikter er stigende.

Historien har vist at had og vold mellem befolkningsgrupper kan føres videre i generationer, hvis ikke den onde cirkel stoppes. Efter krige og konflikter er en genopbygning af tillid gennem forsoningsarbejde derfor afgørende.

mandag
7/2 -2000
kl. 19:30 - 21

Udeblivelsen af altings ophør

Musikkens apokalypse

ved Jørgen I. Jensen

Jørgen I. Jensen fra Institut for kirkehistorie ved Københavns Universitet fortæller om den betydning Johannes Åbenbaring har haft i ældre og nyere musikhistorie. Undervejs inddrages musikeksempler.

Selvom Johannes' åbenbaring ikke har været så fremtrædende i den almindelige teologi, har komponister været udfordret af dette skrift og ældre tiders forestillingsverden. Forestillinger, afspejlet i musikken, om at menneskeheden gennemlever Johannes' Åbenbaring, forestillinger om at jeget kan gå i opløsning for at et nyt jeg kan opstå.

tirsdag
8/2 -2000
kl. 19:30 - 21

Hvor blev dommedag af?

Om fremtidens krige og konflikter

ved Seniorforsker Bjørn Møller (Center for Freds- og Konfliktforskning)

og Lektor Peter Viggo Jacobsen (Statskundskab, Københavns Universitet)

Efter murens fald har den internationale verdensorden forandret sig. Hvad er det for nye militære trusler vi står overfor i dag og hvad kan vi forvente af fremtiden? Med udgangspunkt i en række aktuelle konflikter fortæller foredragsholderne om hvordan krigen og vores opfattelse af trusler og sikkerhed har forandret sig.

torsdag
10/2 -2000
kl. 19:30 - 21:30

Hvor i himlens navn **AFLYST**

ved Rektor for Pastoralseminariet Mogens Lindhardt

Der vil blive givet en karakteristik af religiøse forestillinger i nutiden. De fleste forestillinger

om dommedag og fortabelse er i dag privatiseret. De gemmer sig i det, vi har svært ved at tale om og er knyttet til egen skæbne. Det, der skiller ud fra fællesskaber: skyld, skam, tolkes individuelt.

Tilsvarende er forestillinger om fremtiden og om paradiset blevet private og politiseret, noget vi forhandler os frem til - og så må vi se om det holder.

mandag
14/2 -2000
kl. 19:30 - 21:30

Det globale klimaeksperiment

ved Jesper Gundermann og Jørgen Abildgaard

torsdag
den 17/2 - 2000
kl. 19.30

Medier i krig og konflikt

ved Forsker Ulla Holm (Center for Freds- og Konfliktforskning)

og Lektor Karsten Fledelius (Film og medievidenskab, Københavns Universitet)

Vores forestillinger og erfaringer om krige og konflikter skabes i dag i højere og højere grad gennem forskellige massemedier. Afsøringer viser at vi ikke altid får hele sandheden af vide.

Foredraget stiller skarpt på mediernes dækning af krige og konflikter. Karsten Fledelius og Ulla Holm diskuterer sentimentaliseringen af borgerkrigen i Algeriet og hvordan pressen klarede sig gennem informationskrigen i Kosova.

torsdag
24/2 -2000
kl. 20 - 22

Dommedagsvisioner i Middelalderen

ved Brian McGuire

KONCERTER

Koncerter i forbindelse med udstillingen.

5/12 - 1999. kl. 20:00

Musik til Tidens Ende

Hovedværket er Olivier Messiaens Kvartet til Tidens ende, men koncerten byder også på værker af Stravinskij og Karsten Fundal. Medvirkende: Anna Klett - klarinet, Anne Søs Iwan - violin, Hege Waldeland - cello, Anne Marie Abildskov - klaver. Entré 75 kr.

26/1 - 2000. kl. 20

I tilslutning til Rundetaarns udstillingsprojekt "Dommedagsvisioner" afholdes i Trinitatis kirke en koncert den 26. januar 2000 kl. 20.

Tyngdepunkterne i programmet vil blive opførelsen af to nyere danske værker, i hvilke temaet "de sidste tider" afspejles musikalsk og tekstligt: Ib Nørholms "Idylliske Apokalypser. Koncert for orgel og 20 instrumenter" (1979-80) og Løif Thybos "In dieser Zeit. Koncert for solostemme, vokal-, stryge- og blæserkvartet" (1987).

Begge værker er skabt af komponister med kirkemusikalsk baggrund og begge belyser de forestillingen om "den yderste dag" ud fra et kristent livssyn. Komponisterne betjener sig af nutidige musikalske virkemidler, som - i koncertens form - gør stærkt indtryk og uden tvivl vil blive en særlig oplevelse for tilhørerne.

Som afslutning på koncerten fremføres to prægtige a cappella-motetter af henholdsvis Max Reger og Johs. Brahms.

Medvirkende er det nye danske statsensemble Athelas Sinfonietta Copenhagen med Giordano Bellincampo som dirigent, Operasanger Ole Hedegaard, en vokalkvartet, Trinitatis Kantori under ledelse af Per Enevold samt kirkens organist, Inge Bønnerup. Koncerten gennemføres takket være støtte både fra offentlig side og fra private fonde.

Vi håber, at koncerten vil tiltrække et stort publikum.

Billetter á 100 kr. kan købes i Rundetaarn og på koncertaftenen ved kirkens indgang.

... tilbage

FILM

I forbindelse med udstillingen afholdes en
DOMMEDAGS-FILM-FESTIVAL

Cinematket
Gothersgade 55
1123 København K

Billetsalg:
Tirsdag - fredag: 9.30 - 22.
Lørdag - søndag: 13.30 - 22.
Mandag lukket

Billet tlf: 33 74 34 12
Entre: 25 kr for medlemmer / 45 kr for andre.

Der Golem (Carl Boese, Paul Wegener, DE, 1920)
Filmen er et pragtstykke af tysk ekspressionisme og rummer en særegen skæbnesvanger stemning.
4/12 kl. 16.30

Det sjunde inseglet (Ingmar Bergman, SE, 1956)
En klassiker blandt klassikere - og Bergmans første i en række, som alle satte spørgsmål ved Guds eksistens. Filmen vandt Juryens specialpris i Cannes, 1957.
11/12 kl. 16:30
17/12 kl. 21:30
23/12 kl. 16:45

... [tilbage](#)

[næste](#) ...